

<http://dsp.gov.ua/chernivetska-oblast-na-budivnytstvi-v-oblasnomu-tsentri-nelehalno-pratsiuvaly-25-pratsivnykiv/>

3. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина. – К., 2018. – 661 с.
4. Детінізація ринку праці є одним з головних завдань на шляху розвитку економіки України та захисту прав людей // [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби України з питань праці. Режим доступу: <http://dsp.gov.ua/detinizatsiia-rynku-pratsi-ie-odnym-z-holovnykh-zavdan-na-shliakhu-rozvytku-ekonomiky-ukrainy-ta-zakhystu-prav-liudei/>

Тарасенко Вікторія Сергіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент

НАЛЕЖНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОКУРОРА ЯК СКЛАДОВА ГАРАНТІЙ ЙОГО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Відповідно до статті 48 Конституції України кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло [1, ст. 48]. Зазначене право належить до найважливіших конституційних соціальних прав людини і громадянина.

Положення статті 48 Конституції України повністю відтворюють вимоги статті 11 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права 1966 року, згідно з якою право кожного на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї включає достатнє харчування, одяг і житло [2, ст. 11]. Ратифікувавши цей Пакт в 1973 році, Україна визнала право на достатній життєвий рівень, взяла на себе відповідальність за його забезпечення і тому повинна вживати належні заходи щодо забезпечення здійснення цього права.

16 вересня 2015 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію МОП № 117 Про основні цілі та норми соціальної політики, ухвалену на 46-й сесії Генеральної конференції МОП 22 червня 1962 року у м. Женеві. Зазначеною Конвенцією МОП № 117 передбачається вжиття заходів на міжнародному, регіональному або національному рівні для сприяння прогресу у таких сферах як, зокрема, охорона здоров'я, житлове будівництво, забезпечення продовольством, освіта, піклування про добробут дітей, становище жінок, поліпшення умов життя в сільських районах, соціальне забезпечення [3]. Підвищення рівня життя

розглядається згідно з цією Конвенцією як основна мета при плануванні економічного розвитку.

16 березня 2016 року Верховна Рада України ратифікувала Конвенцію МОП № 102 Про мінімальні норми соціального забезпечення, ухвалену на 35-й сесії Генеральної конференції МОП 28 червня 1952 року в м. Женеві. Зазначена Конвенція МОП № 102 гарантує громадянам мінімальний рівень базового соціального захисту. Україна приєдналася лише до 9 з 15 її розділів. Конвенцією МОП № 102 встановлюється, що загальна сума різних видів допомог повинна бути достатня для підтримання здоров'я та належного становища родини отримувача. Розміри допомоги, які визначаються для типового отримувача становлять від 40% (втрата годувальника, інвалідність внаслідок загального захворювання) до 50% (інвалідність та непрацездатність у зв'язку із трудовим каліцтвом) відсотків від загальної заробітної плати звичайного дорослого робітника (чоловіка), залежно від випадку – некваліфікованого або кваліфікованого, із зазначенням відповідних критеріїв [4].

Таким чином приєднання України до зазначених міжнародних нормативно-правових актів повинно підвищити державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії в нашій країні, побудувати систему пріоритетів у соціальній сфері.

Прокуратура посідає сьогодні одне з провідних місць у системі правоохоронних органів. Незалежність прокуратури розглядається за такими критеріями: 1) об'єктивний, який передбачає створення в державі таких умов функціонування прокуратури, що мінімізують можливості незаконного втручання; 2) суб'єктивний, який, у свою чергу, поділяється на два підвиди: а) внутрішній – прокурори повинні почувати себе незалежними при здійсненні покладених на них завдань; б) зовнішній – громадяни мають бути переконані у тому, що органи прокуратури функціонують без незаконного впливу на їх організацію та діяльність [5, с. 4].

Отже, належне пенсійне забезпечення прокурора є об'єктивним критерієм незалежності прокуратури та однією з основних гарантій матеріального забезпечення непрацездатних прокурорів.

Пенсія фактично є основним джерелом існування для непрацездатних пенсіонерів. Відповідно до ст. 46 Конституції України, пенсія має забезпечувати рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом. Разом з тим, незважаючи на щорічне збільшення пенсійних виплат, розмір пенсій в Україні значно нижчий порівняно з розвинутими країнами і не забезпечує гідного життя переважній більшості пенсіонерів, зокрема і прокурорів.

Гідний життєвий рівень громадян повинен включати в себе все необхідне, достатнє для задоволення першочергових потреб

людини – достатнє харчування для підтримки належного стану здоров'я, достатню кількість одягу та взуття, достатній обсяг медичної допомоги, забезпечення житлом, освітою, роботою, належне соціальне обслуговування, забезпечення культурних та духовних потреб людини.

Законодавець, змінюючи чинне законодавство в сфері пенсійного забезпечення громадян, має балансувати між необхідністю змін у законодавчому регулюванні та збереженням стабільності в суспільстві, при цьому слід визнавати першочерговими інтереси громадян.

Спеціальний Закон, яким є Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 року передбачає порядок та умови призначення пенсії за вислугу років, прокурорам, визнаним особами з інвалідністю лише I та II групи і у разі втрати годувальника [6].

Відповідно до ст. 86 Закону України «Про прокуратуру» прокурори мають право на пенсійне забезпечення за вислугу років незалежно від віку за наявності на день звернення вислуги років не менше визначеної законом. Отже, вищезгадане положення негативно вплинуло на рівень матеріального забезпечення прокурорів, оскільки вислуга років для отримання пенсії в результаті проведеної пенсійної реформи була збільшена на п'ять років, а стаж на посаді прокурора – з десяти до п'ятнадцяти років.

Відповідно до зазначеного Закону пенсія за вислугу років призначається прокурорам в розмірі 60 відсотків від суми їхньої місячної (чинної) заробітної плати, до якої включаються всі види оплати праці, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року – страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, одержуваної перед місяцем звернення за призначенням пенсії.

Не можна визнати, що система пенсійного забезпечення прокурорів здійснюється належним чином, оскільки, законодавством збільшені вимоги до наявного спеціального стажу роботи, який дає право на пенсію за вислугу років, зменшено відсоток для обчислення розміру пенсій з 90% до 60 % заробітної плати, а також не призначається пенсія прокурорам, визнаним особами з інвалідністю III групи (на відміну від загального закону про пенсійне страхування прокурорам). Зазначені зміни поточного законодавства викликали багаточисельні звернення прокурорів до судів різних судових інстанцій з посиланням на порушення ст. 22 Конституції України.

Разом з тим, зазначені норми Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 року є чинними, не визнані неконституційними, отже, є обов'язковими до застосування на території України.

Не стало гарантією незалежності прокурорів прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 02.03.2015р. № 213-VIII, оскільки зазначений Закон прямо не скасував призначення спеціальних пенсій, у тому числі прокурорам, але це було поставлено в залежність від того, чи буде прийнято до 01.06.2015 р. (тобто, надано всього лише три місяці) загальний Закон, за яким будуть призначатись усі пенсії.

Таким чином, організація та діяльність прокуратури є незалежною, що передбачає наявність гарантій від незаконного політичного, матеріального або іншого впливу на прокурора щодо прийняття ним рішень при виконанні службових обов'язків. Втім, враховуючи напружений характер діяльності працівників прокуратури, а також підвищену небезпеку під час здійснення ними своїх професійних обов'язків, необхідно на законодавчому рівні сприяти підвищенню рівня їх соціально-правового захисту. На жаль, в умовах сьогодення держава не в змозі забезпечити належний рівень соціального забезпечення працівників органів прокуратури у зв'язку з нестабільною політичною та економічною ситуацією в Україні.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права : Резолюція 2200А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 року, ратифікований Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19 жовтня 1973 року № 2148 // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2002. – № 2.
3. Конвенція МОП № 117 Про основні цілі та норми соціальної політики від 22 червня 1962 року // Міжнародне законодавство про охорону праці. – 1997. – Том 3. – № 01.
4. Конвенція МОП № 102 Про мінімальні норми соціального забезпечення від 28 червня 1952 року // Міжнародне законодавство про охорону праці. – 1997. – Том 3. – № 01.
5. Добровольський Д.М. Незалежність як засад організації та діяльності органів прокуратури: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Одеса, 2017. – 20 с.
6. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.